

chez, in *Præcepto Decalogi*, t. I, lib. II, c. 40 et 41; Hieronym. Roderic., in *Compend. quæst. regular.*, resolut. 43, n. 8; Barbosa, l. c., *De officio parochi*, p. I, c. 11, n. 30, et alii plures.

(32. In missis defunctorum nequeunt pulsari organa, et alia instrumenta musica; Benedict. XIII in *Conc. Romano*, tit. 15, cap. 6.

(33. In missis de Requiem non datur pax, quia indicium est lætitiæ, quod non convenit missæ defunctorum. Alcuin., cap. *De exsequiis mortuorum*; Amalar., lib. III, cap. 44; Gavant. et Merati, tom. I, p. II, tit. 10; Rubr. 4, litt. 1; Durand., lib. IV, c. 13, addit quiescere jam defunctos in Domino, neque amplius esse in turbatione hominum. Alaspineus vero, *De veterib. ritib.*, l. I, observ. 17, probabiliorum, ut vult. Gavant., l. c., affert causam, quia, inquit, mortuorum sacra privata erant, non solemnia, ex canone 4 concil. Vasen. II. In solemnibus autem erat communio populi, et ad eam per pacem præparatio, quæ cessabant in privatis.

(34. Addenda sunt sequentia decreta tradita cum eruditissimis commentariis a sapientissimo P. Cavalieri in *Agenda defunctorum*.

(35. Missæ defunctorum non possunt celebrari, nisi cum colore nigro, vel saltem violaceo. S. R. C. 21 Junii 1670 in *Oritana*.

(36. Sacerdos sæcularis, sive capellanus, sive non, qui recitavit officium semiduplex, vel simplex, vel feriale, illo die celebrans in aliqua regularium ecclesia, in qua recitatum est ab ipsis regularibus eadem die officium duplex de non præcepto, prout de aliquo sancto sui ordinis, non potest dicere missam de Requiem; S. R. C. 9 Junii 1668 in *Conversana*.

(37. Prohibitio facta 9 Junii 1668 sacerdotibus sæcularibus, etiam capellanis, licet recitaverint officium semiduplex, vel simplex, vel feriale, ne celebrent missam de Requiem in ecclesiis regularium, in quibus recitatum sit officium duplex de non præcepto, vel de aliquo sancto eorundem sui ordinis, intelligi etiam debet pro Ecclesiis monialium; sac. Rituum congregat. 11 Februarii 1702 in *Tarvisina*.

(38. Non possunt celebrari missæ, etiam pro animabus purgatorii, una hora post meridiem; sac. Rit. congr. 24 Novembris 1661, in *Neapolitana*.

(39. In die commemorationis omnium fidelium defunctorum sacrificia possunt a sacerdotibus celebrantibus applicari ad libitum, scilicet, vel pro omnibus fidelibus defunctis, vel pro aliquibus tantum. S. R. Congr. 4 August. 1663 in *una Dalmatarum*.

(40. Missa ut in die obitus præsentem corpore ultra missam de communi defunctorum, celebranda erit, quando aliquis obierit in die Commemorationis omnium fidelium defunctorum; S. R. C. 14 Aprilis 1696 in *Ulyssipon*.

(41. Missæ exsequiales defunctorum in die ditionis defuncti possunt solemniter

celebrari diebus, in quibus cadit festum duplex alicujus sancti, dummodo non sit de præcepto juxta rubricas Breviarii Romani; S. R. C. 19 Septembr. 1614 in *Papian*.

(42. Missæ privatae de Requiem, corpore præsentem et insepulto, dici non possunt diebus, quibus sit de officio duplici, vel aliis a rubrica vetitis; et quamcunque consuetudinem tanquam abusum abolendam, juxta dispositionem rubricæ V Missalis Romani, de missa defunctorum, n. 2, in fine, et decreta sacrae congregationis, et signanter generale 5 Augusti 1662, servanda esse mandavit S. R. C. 10 Januar. 1693 in *una Galliar*.

(43. In die quo celebratur festum duplex etiam translatum, prohibetur missa de Requiem, nisi sit præsentem cadaver. Anniversarium potest transferri, imo debet, et in feriis majoribus debent omnino cantari duæ missæ; S. R. C. 31 Julii 1664 in *una nullius provincie Treviren*.

(44. Tolerari possunt missæ votivæ cantatæ B. M. V. in sabbato, vel pariter cantatæ defunctorum in festo duplici quod non est de præcepto, ut testatorum voluntates adimpleantur, dummodo non omittatur missa conventualis; S. R. congregat. 1 Sept. 1607 et 20 Julii 1626 in *Nucerina*.

(45. Feria secunda post Dominicam Passionis, quando recitatum est officium defunctorum, non dicitur missa conventualis de defunctis, neque oratio *Fidelium*, quæ etiam in aliis feriis secundis Quadragesimæ non dicitur juxta rubricas, sed solum oratio *Omnipotens sempiternæ Deus* quæ est pro vivis et defunctis, et omittitur tempore Passionis; S. R. C. 11 Julii 1643 in *Lugdunen*.

(46. Ob missam votivam, seu pro defunctis, non est omittenda missa conventualis, neque potest introduci consuetudo in contrarium usum; S. R. C. 16 Jan. 1627, in *Januen*.

(47. In die commemorationis omnium fidelium defunctorum non potest celebrari missa solemnis de Requiem post Primam, sed servandæ sunt rubricæ quæ præscribunt post Nonam; sac. Rituum congregat. 22 Januarii 1701, in *una Camaldulen. montis Coronæ*.

(48. Missas duas in die commemorationis omnium fidelium defunctorum singuli sacerdotes celebrabant in regnis Aragoniæ, Valentiae et Majoricæ, et in principatu Cataloniæ, regulares vero tres. (49. Benedict. XIV, in constit. 3, tom. II, incip. *Declarasti*, et constit. 61, incip. *Quod expensis*. (50. Idque antiquæ consuetudini et famæ privilegii Apostolici innitebatur. Idem, *ibid*.

(51. Rogante Hispaniarum rege ut mos iste ad omnes ditiones suas extenderetur, et Portugalliæ rege simile privilegium pro suis ditionibus postulante, Pontifex tres missas ab omnibus tam sæcularibus quam regularibus presbyteris in dictis regionibus ea die celebrari indulsit. Idem in cit. constitut. 61,

incip. *Quem expensis*. (52. Sed applicationem missarum de novo indultarum in suffragium omnium defunctorum fidelium in genere fieri jubet. Idem, *ibid*. (53. Item pro celebratione missarum hujusmodi quamcunque eleemosynam sub quocunque prætextu percipi prohibet sub pœna suspensionis Papæ reservatæ ipso facto incurrendæ. Idem, *ibid*. (54. Quoad illos autem qui ante hoc tempus in Aragoniæ regno duas vel tres respective missas prædicta die celebrantes, duas vel tres eleemosynas accipiebant, nihil innovandum censuit. Idem, *ibid*.

(55. Missæ privatae de defunctis, quocunque die dici possunt, præterquam in festis duplicibus et Dominicis diebus, juxta præscriptum rubricarum: S. R. C. 15 Febr. in *Faventina*, 28 Febr. 1660.

(56. In diebus in quibus non potest fieri de festo duplici prohibentur missæ votivæ, et de Requiem; S. R. C. 28 Augusti 1627, in *una Urbis*.

(57. Infra octavam SS. Corporis Christi prohibentur missæ votivæ quæcunque, vel pro defunctis; S. R. C., approbante Clem. X 21 Junii 1670.

(58. Ad augendam fidelium venerationem erga augustissimum Eucharistiæ sacramentum, ejusque cultum in toto terrarum orbe promovendum, prohibitum est celebrari missas votivas, vel pro defunctis infra octavam Corporis Christi; S. R. C. 15 Septembris 1714, annuente Clement. XI, 29 ejusdem.

(59. Infra octavam Nativitatis Domini prohibentur missæ votivæ, vel pro defunctis; sacra Rituum congregatio 25 Septembris 1706, et 14 Septembris 1714, annuente Clement. XI, 29 ejusdem.

(60. In vigilia Epiphaniæ dici non possunt missæ privatae defunctorum; S. R. C. 27 Aprilis 1697 in *Panormitana*.

(61. In vigilia Epiphaniæ non licet celebrare missas privatas pro defunctis; S. R. C. 26 Junii 1708 in *Parisiens*.

(62. In vigilia Epiphaniæ missæ votivæ et defunctorum celebrari non possunt; S. R. C. 10 Decemb. 1718 in *Æsina*.

(63. In vigilia Epiphaniæ Domini non possunt celebrari missæ privatae de Requiem et votivæ; S. R. C. 16 Septembr. 1730 in *una ord. Hierosol*.

(64. Omnibus et singulis sacerdotibus, tam sæcularibus quam regularibus cujusvis ordinis, etiam necessario exprimendi, districtè præcipitur ut missas privatas pro defunctis, seu de Requiem, in duplicibus nullatenus celebrare audeant vel presumant; quod si ex benefactorum præscripto missæ hujusmodi celebrandæ incidant in festum duplex, tunc minime transferantur in aliam diem non impeditam, ne dilatio animabus suffragia expectantibus detrimento sit, sed dicantur de festo cum applicatione sacrificii, juxta mentem eorundem benefactorum; carentque ecclesiarum rectores, sacristæ, alique ad quos spectat ut hujusmodi decretum inviolate servetur, atque in sacristia affixum retineatur, ubi commode ab omnibus ce-

lebrare volentibus conspici et legi possit; in eos autem qui contrafacere ausi fuerint, vel præmissa adimplere neglexerint, locorum ordinarii tam sæculares quam regulares pro modo culpæ animadvertant; S. R. C. approbante Alex. VII, 3 Augusti 1662.

(65. Missæ pro defunctis sive de Requiem in festis duplicibus contra præscriptum rubricarum Missalis Romani nullatenus celebrari debent. Quod si ex benefactorum institutione missæ hujusmodi celebrandæ incidant in festum duplex, tunc ne dilatio animabus suffragia expectantibus detrimento sit, in aliam diem non impeditam minime transferantur, sed dicantur de festo currenti cum applicatione sacrificii, juxta mentem eorundem benefactorum; Sac. R. C. 15 Septembris 1714, annuente Clement. XI, *ibidem*.

(66. Collectæ pro defunctis non admittuntur, nisi in missis festorum simplicium et ferialium; S. R. C. 31 Jul. 1665 in *una nullius provincie Treviren*.

(67. In missa privata de festo semiduplici, simplici seu votiva, vel de infra octavam, seu de feria non privilegiata, potest in penultimo loco dici collecta pro particulari defuncto, puta *Inclina*, etc., vel *Deus qui nos Patrem*, etc., et similia; sed ob id non est omittenda ulla ex collectis pro tempore assignatis, puta *A cunctis*, vel *Ecclesiae*; S. R. C. 2 Decemb. 1684, in *una canon. Lateranen*.

(68. Occurrente commemoratione sancti simplicis in feria secunda Quadragesimæ, quando dictum est nocturnum defunctorum, non debet in Missa quarto loco dici oratio *Omnipotens sempiternæ Deus qui vivorum*, etc., pro commemoratione defunctorum, sed sufficit tertia oratio *A cunctis*. Quod si dicatur quarta *Omnipotens*, etc., quinta erit ad libitum; S. R. C. 4 Maii 1709, in *Pistorien*.

(69. Occurrente commemoratione Sancti simplicis in feria secunda post Dominicam Passionis, quando dictum est nocturnum defunctorum, in missa dicenda est secunda oratio de simplici tantum; S. R. C. 4 Maii 1700 in *Pistorien*.

(70. In missis defunctorum non pulsantur organa nec aliud quodvis musicum instrumentum adhibeatur. Benedictus XIII in concilio Romano, tit. 13, cap. 6, *Cæremonial. episc.*, lib. I, cap. 20, ibi: « In missis et officiis defunctorum nec organo, nec musica quam figuratam vocant utimur, sed cantu firmo, quem etiam in tempore Adventus et Quadragesimæ in ferialibus diebus adhiberi convenit. »

(71. Hic juvat ad uberiores notitias referre quæ tradit de missis defunctorum eruditissimus P. Cavalieri in cit. *Agenda defunctorum*, cap. 10, a n. 14 ad 17. Quatuor in Missali pro defunctis assignantur missæ, et quælibet cum sua propria Epistola et proprio Evangelio, et quælibet ex his missis cum sua Epistola et suo Evangelio in assignatis quatuor diebus dicendam esse, titu-

lus ipse aperte declarat, videlicet primam in commemoratione omnium fidelium defunctorum, secundam in die obitus seu depositionis, et in diebus 3, 7 et 30; tertiam in anniversario, et quartam in missis quotidianis, seu in missis omnibus aliis quæ dicuntur extra præfatos dies et circumstantias. Limita pro die depositionis et anniversarii Summi Pontificis et episcopi in quo rubrica orationibus præfixa discrete mandat primam missam, quæ consequenter dicenda etiam erit in eorundem diebus 3, 7 et 30, pro quibus supplet rubrica alia in secunda missa inserta, quæ in præfatis diebus expresse præscribit missam ut supra, scilicet ut in die obitus: unde pro quibus in die obitus dicitur prima missa, hæc etiam dicenda erit in diebus 3, 7 et 30. At qualis adhibenda erit infra annum in circumstantiis aliis? Ut in quotidianis; sic enim indiscriminatim indicitur, nec rubrica ulla, vel indirecte Summis Pontificibus aut episcopis aliquem favorem facit.

(72. Eandem primam missam cardinali defuncto, ut supra, attribuunt Gavantus, part. iv, tit. 18, n. 6; Meratus, *ibid.*, n. 2; Tonellius, tit. 13, n. 3; Quarti, part. i, tit. 6, dub. 1, n. 12; Guyetus, *loc. cit.*, quæst. 27 et 29, alique plures quorum nonnulli eandem extendunt etiam ad prælatos regulares, reges, principes et magnates. Verum auctores hos omnes discrete carpit rubrica quædam in Missale defunctorum Romæ anno 1725, typis Vaticanæ typographiæ in tertiam missam sub his verbis inducta: « In anniversario S. R. E. cardinalium... *Oremus, Deus indulgentiarum, etc.*; hæc enim rubrica missam anniversarii sub qua est posita, in anniversario cardinalium usurpandam esse indicat, et consequenter etiam in die depositionis aliisque, missas illas quæ in talibus diebus et circumstantiis communiter præscribuntur. Idem esto iudicium de regibus, magnatibus, sacerdotibus atque prælatis; hi quippe etsi ordinariam, et quasi episcopalem jurisdictionem habeant, carent adhuc episcopali dignitate, in cuius gratiam favor ille latus fuit. Suffragatur admodum Ecclesiæ praxis quæ distincto communi in divinis officiis, pontifices quidem honorat, cæteros vero, licet cardinales, reges, etc., communi confessorum non Pontificum indiscriminatim aggregat. »

(73. Qui tamen secus faciunt, contra rubricas non omnino peccant: post quartam enim missam hæc particularis rubrica habetur: « Epistolæ et Evangelia superius posita in una missa pro defunctis dici possunt etiam in alia similiter pro defunctis. » Una missa ab alia non differt, nisi in orationibus, Epistola et Evangelio; ergo demptis orationibus de quibus suo loco, liberum est quæcumque missam pro quocunque et in qualibet circumstantia dicere, si Epistolæ et Evangelia unius missæ in alia dici possunt. Quid unquam nisi ipsam præterunt Missalia antiqua, dum quatuor Epistolas et Evangelia prædicta continenti serie sub una eademque missa

referunt? Pro eadem libertate pronuntiant itidem citati Quarti, Tonellius et Gavantus, n. 4, et cum indubie eadem faciant rubricæ verba in suo veriori sensu, nos dissentiri non possumus, quidquid scribat Guyetus qui quæst. 27 dictam rubricam nimis violenter explicat, dum eandem restringit ad id quod « in sequentibus Missale declarat, aut alias ex pari ratione opportunum iudicabitur. » Et quidem Missale infra solum disponit « pro die obitus, et anniversario Summi Pontificis et episcopi, » et adhuc determinate assignat primam missam, et consequenter etiam determinate Epistolam et Evangelium ejusdem missæ, unde nunquam integrum foret Epistolam et Evangelium unius missæ in alia usurpare contra expressam rubricæ indulgentiam.

(74. Captus sit itaque, quod quidem decet Epistolas et Evangelia dici in diebus et circumstantiis, prout in Missali sunt distributa, non dempta tamen celebranti libertate assumendi utrum Epistolam, et utrum velit Evangelium; et quidem etiam in die depositionis, et anniversario Summi Pontificis, aut episcopi: dum enim in casu hujusmodi per particularem rubricam determinate assignatur prima missa, id accipiendum est cum subordinatione ad rubricam alteram, quæ, ut supra, libertatem facit. Qua libertate bene usum iri credimus, seu magis fieri quod magis decet, si in die commemorationis omnium defunctorum alicujus religionis, quæ se habet instar commemorationis omnium fidelium defunctorum universalis Ecclesiæ, prima missa cum sua Epistola et Evangelio assumatur, et secunda in die quasi obitus, quando scilicet primum habetur notitia obitus alicujus in loco disito, licet in priori casu communior praxis usurpet anniversarii missam; id enim profecto evincit paritas pro utroque casu, et pro secundo discrete favet decretum 6, cap. 3, nempe: « Cum primum accipitur nuntium de obitu in loco disito alicujus, potest cantari missa de Requiem, ut in die obitus, pro ejus anima in festo duplici majori vel minori, non tamen de præcepto, ut citius suffragetur animæ defuncti, non relicta tamen missa in casu de festo duplici, quatenus adsit obligatio; » sacr. Rituum congregat. 4 Maii 1686 in una canon. regul. *Lateran.*; concordantque Gavantus, n. 15, et Guyetus, quæst. 28. Hæc ille.

(75. Sapientissimi autem Patres Gavantus, part. iv, tit. 18, n. 7, et Meratus, *ibidem*, n. 2; Tonellius, Quarti, et Guyetus, alique plures, *loc. cit.*, a Cavalieri, volunt eandem missam primam dicendam esse tam in die obitus, quam in anniversario pro defunctis cardinalibus, mutatis orationibus, ut in Missali, nempe pro defuncto cardinali episcopo, *Deus qui inter apostolicos, etc.*, dicendo *episcopum cardinalem*: et si sit solum diaconus, *Inclina, Domine, etc.*, dicendo *diaconi cardinalis*, quia ut advertit Gavantus, *loc. cit.*, n. 8, licet rubrica Missalis id non præscribat, usus tamen ita declaravit, nam cardinales episcopis sunt majores. Et *ibidem*,

n. 8 subjungit: « Quid pro sacerdote defuncto? Licet de eo rubrica Missalis meminerit inter defunctum episcopum et cardinalem; non tamen iisdem æqualem facit, et rationabilis consuetudo est in plerisque ecclesiis majoribus Urbis, ut dicatur missa secunda mutata oratione, ratione cujus videtur in rubrica, prius de sacerdote quam de cardinali mentionem factam fuisse; si tamen dicatur missa prima, favet rubrica in fine missarum pro defunctis, quæ concedit Epistolas et Evangelia unius missæ dici posse in alia quacunque missa pro defunctis. » Hæc ille, et Meratus, in *Additionibus ad tit. 3, part. 1, sub n. 11*, expresse sic habet: « Pro defuncto sacerdote, quamvis rubrica nihil disponat, tamen in die obitus, seu depositionis dicenda videtur eadem missa prima cum oratione, ut in Missali pro sacerdote assignata. Ita Bissus, litt. M, n. 243, § 3 et sequent. Pro aliis vero defunctis, sive clericis, sive laicis in die obitus dicitur missa, quæ secundo loco habetur intra missas defunctorum, cum unica oratione congruenti personæ defunctæ. »

(76. Hinc collige servandam quidem esse rubricam in omnibus Missalibus positam, statuentem, celebrandam esse primam missam pro Summo Pontifice et episcopo, et rubricam in Missale defunctorum Romæ anno 1725, typis Vaticanæ typographiæ in tertiam missam sub his verbis inductam: « In anniversario sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium. *Oremus, Deus indulgentiarum, etc.* » a P. Cavalieri assertam. At liberum esse sacerdotibus servare etiam rubricam pro quartam missam, seu in fine missarum pro defunctis impressam, quæ ut notant etiam Gavant., *loc. cit.*, n. 8; Cavalieri, *loc. cit.*, n. 26, et alii, concedit Epistolas et Evangelia unius missæ dici posse in alia quacunque missa pro defunctis, ibi: « Epistolæ et Evangelia superius posita in una missa pro defunctis, dici possunt etiam in alia similiter pro defunctis. »

(77. Ubi vero adsit usus, seu consuetudo quam adesse tradit Gavant., *l. cit.*, n. 7, dicendi eandem primam missam, mutatis orationibus, etiam pro cardinalibus defunctis, quamvis rubrica id explicite non præscribat, cum tamen usus ita declaraverit rubricam, ut dicit ipse, eadem consuetudo est servanda, sicut etiam servanda est alia rationabilis consuetudo, quæ, teste eodem, *loc. cit.*, n. 8, est in plerisque ecclesiis majoribus Urbis, ut pro sacerdote defuncto dicatur missa secunda mutata oratione; consuetudo enim est optima legum interpretis, textu expresso in l. *Si de interpretatione* 37, ff. *De legib.*, et in cap. *Cum dilectus* 8, *De consuetudine*.

(78. Notandum est, quod in missis defunctorum prosa seu sequentia *Dies iræ, dies illa* dicitur in die commemorationis omnium defunctorum, et depositionis defuncti, et quocumque dicitur una tantum oratio; in aliis autem missis pro defunctis dicitur ad arbitrium sacerdotis. Sic expresse ru-

brica Missalis, p. 1, tit. 3, *De missis defunctorum*, num. 5. Unde dici debet in diebus 3, 7, 30, (79. Anniversario, et in missis quibuslibet, quæ pro defunctis solemniter celebrantur, cum hisce in missis una tantum dici debeat oratio, ex præscripto ejusdem rubricæ, num. 3, et quod canenda sit in anniversariis, expresse decrevit etiam sac. congregat. Conc. in *Montis Marani* 30 Januarii 1723, ad 2 dub. (80. Ejus auctor diversus a diversis assignatur. Leander Albertus apud eruditissimum P. Merati, in c. *Rubrica* 4, n. 12, dicit ejus auctorem fuisse Latinum cardinalem Ursinum, Frangipanium etiam dictum, ordinis Prædicatorum, cui eam etiam tribuit Marcellus Cavalieri, in *Statuta sacra*, tit. 2, n. 192, secutus a doctissimo P. Joanne Michaeli Cavalieri in *Agenda defunctorum*, cap. 10, n. 8; Posselinus in *Apparatu sacro* ascribi ait Augustini Bugellensi Pedemontano, ordinis S. Augustini, subdens ibidem verum auctorem esse Humbertum, quintum generalem ord. Prædicatorum; Arnaldus Wion, lib. v *Lignivite*, cap. 70, asserit a quibusdam adjudicari S. Gregorio Magno; et alii eam ascribunt S. Bernardo. (81. Verum P. Petrus Antonius de Venetiis, in *Viridario seraphico*, tom. V, part. iii, Italice conscripto, dicit fuisse compositam a P. Thoma de Cœlano ordin. Minorum provincæ Marchiæ, quod et asserit Lucas Wadingus apud Merati, *loc. cit.*, quamvis alii apud eundem Wadingum ascribant S. Bonaventuræ, vel Matthæo Aquaparto ex generalibus, et cardinalibus dicti ordinis Minorum.

(82. In missis quotidianis pro defunctis tres regulariter dicuntur orationes, quæ in Missali assignantur. (83. In his enim missis quotidianis quoad numerum orationum servatur eadem regula, ac de feria, et simplicibus, seu semiduplicibus; cum hac advertentia quod si missa applicetur generaliter pro defunctis, dicuntur regulariter orationes in Missali pro missis quotidianis assignatæ. (84. At si missa celebretur pro aliqua, vel pro aliquibus determinatis personis, primo loco dicitur oratio pro iis pro quibus missa celebratur, secunda et tertia quæ secundo et tertio loco ponuntur in missa quotidiana defunctorum; Löhner, part. iv, tit. 3, § 21, n. 4; Merati, part. 1, tit. 5, n. 12. (85. Sacerdos autem celebrans potest secundo loco aliam orationem ad libitum dicere v. g. pro suis parentibus, vel pro suo patre, et sua matre, et hujusmodi; Quarti, part. 1, tit. 3, dub. 1, vers. *Respondeo*, n. 7; Merati, *loc. cit.*, n. 23, et S. R. congregatio in decreto mox adducendo.

(86. Et si plures dicuntur orationes, ultimo loco semper est dicenda oratio *Fidelium*, quæ est generalis pro defunctis. Sic expresse sacr. Rituum congregat. 2 Septembris 1741, his verbis: « In missis quotidianis quæ pro defunctis celebrantur, possunt quidem dici plures orationes quam tres, sed curandum ut sint numero impares. Sicut pro illa, *Deus ventæ largitor*, potest subrogari alia, nempe pro patre, pro matre,

etc., dummodo ultimo loco dicatur oratio *Fidelium.* »

(87. Juxta decreta allata supra n. 4, missa solemnitas de Requiem præsente corpore potest cantari in omnibus Dominicis, et festis de præcepto, præterquam in duplicibus primæ classis; sed quia adhuc remanebat indecisa controversia, an in eodem decreto comprehensa manerent cuncta primæ classis, ut vult Quarti ad rubricas Missalis, part. 1, tit. 5, dub. 1, n. 7, an vero duntaxat majora, seu solemniora, ut tradit Pasqualig., *De sacrificio novæ legis*, tom. 1, quæst. 285, ad ipsam dirimendam, videtur sufficere sequens decretum novissime editum a sacra Rituum congregatione, die 2 Septembris 1741, his verbis: « Cum juxta rubricas Ritualis Romani absque missa, quantum fieri potest, defunctorum corpora non sint sepelienda, poterit præsente in ecclesia cadavere unica missa solemnitas de Requiem celebrari feria secunda Paschæ, aut Pentecostes. Hæc tamen missa non decantabitur in duplici primæ classis, etiam non festivo de præcepto, si corpus præsens in ecclesia non fuerit, aut si fuerit pridie sepultum; » per quod decretum, dum permittit celebrari missam solemnem præsente corpore in feriis secundis Paschæ, et Pentecostes, quæ sunt festiva de præcepto, et duplices primæ classis, respuendo quæcunque alia duplicia primæ classis occurrentia, non obscure indicatur, quod ex festis primæ classis, solum majora, seu solemniora, juxta sententiam Pasqualigi, non admittant missam solemnem de Requiem præsente corpore, et quod etiam aliqua festa inferioris conditionis et ritus, si cum majori solemnitate, et concursu populi celebrantur, eodem privilegio ac honore gaudeant, cum decretum innitatur rubricis Ritualis Romani, ibi: « Cum juxta rubricas Ritualis Romani, » et ipsæ rubricæ tit. *De exsequiis*, solum obstat velint *magnam diei celebritatem, seu solemnitatem*; quæ magna celebritas, seu solemnitas, certo non congruit cuicumque festo duplici primæ classis, et aliunde verificari potest de aliquo festo inferioris conditionis et ritus alicubi celebrato cum maxima frequentia populi, ut experientia patet. (88. Hinc recte infert eruditissimus P. Cavalieri, *loc. cit.*, cap. 3, decret. 4, n. 5, quod ex festis universalibus primæ classis missam solemnem de Requiem, etiam præsente corpore, non admittant Nativitas Christi, Epiphania, dies prima Paschæ et Pentecostes, et festum Corporis Christi in tota catholica Ecclesia, ut festa præcipua solemniter admodum celebrata, ipsis addendo Ascensionem Domini, et Deiparæ Assumptionem, ac ultimum triduum majoris hebdomadæ, in quo juxta decreta supra allegata n. 4, et signanter juxta illud 11 Augusti 1736 celebrari non possunt defunctorum exsequiæ, et officium, ac preces mandantur recitari privatim. (89. Quibus adderem in tota universali Ecclesia festum SS. Apostolorum, Petri et Pauli, et in tota seraphica religione festum Concept. I. V. M. (90. Ex festis etiam particularibus dictam

missam de Requiem, etiam præsente corpore, respuunt duntaxat festum titularis, aut festum alterius sancti cum maxima solemnitate et concursu populi celebratum, et apud regulares festum eorum respectivi S. fundatoris, aut festum alterius sancti cum magna solemnitate et frequentia populi celebratum, ne minuatur, perturbetur, aut interrumpatur magna occurrens celebritas aut solemnitas, juxta dispositionem rubricæ Ritualis Romani.

ADDITIONES EX ALIENA MANU.

(91. De missis quas vocant D. Gregorii, vide, si lubet, qui de iis plenius disserit, tum plures pro more expendit quæstiones. Pasqualig., *De sacr. miss.*, t. I, a quæst. 292 ad quæst. 296, et alios quos citat Benedictus XIV, instit. 24, n. 22.

ARTICULUS XV.

In quo pro uberiori notitia adnotantur varia decreta et edicta pertinentia ad celebrationem missarum, earumque adimplementum, uti reperiuntur impressa in novissimo Bullario Clementis XI, aliisque insuper ad rem.

Decreta varia ad missarum celebrationem pertinentia summatim collecta, quæ in Missali typis sacre congregationis de Propaganda Fide novissime impresso edita sunt.

Urbis et orbis.

(1. *Cum occasione*, etc. Vide in articulo antecedenti sub n. 14 in quo habentur omnia per extensum.

(2. *Decreta varia, et instructio pro accurato perpetuorum onerum missarum adimplemento.*

Affinchè li obblighi delle messe perpetue, o a tempo, o manuali, che dalla provvidenza de' fedeli defonti prima di passare da questa all' altra vita, o dalla carità de' loro congiunti, ed amici, ovvero dalla divozione di pii benefattori sono stabiliti con assegnamenti di certi capitali; o con limosine quotidiane per la celebrazione di esse, vengano puntualmente adempiti da quelli, che avendo ricevuti gli emolumenti, sono a ciò tenuti, e le povere anime purganti ricevano ne' debiti tempi i dovuti suffragj; la Santità di N. S. Papa Clemente XI, inerendo a' decreti sopra la celebrazione delle messe emanati in tempo delle SS. MM. di Urbano VIII ed Innocenzo XII suoi predecessori, e rinnovandone la puntuale osservanza sotto l' istesse pene in dette costituzioni contenute, per comandamento espresso datoci a bocca, ordina, e comanda a tutti i superiori, e soprintendenti, deputati, sagrestani, cappellani, ed a qualunque altra persona, che non qualsivisia titolo, ed officio presiede al governo, regolamento, ed amministrazione delle chiese patriarcali, basilicne, collegiate, parrocchiali, monasterj, e conventi de' Regolari dell' uno, e l' altro sesso, conservatorj, congregazioni, ospedali, confraternite laicali, e d' ogni altra chiesa, cappella, ed

oratorio di Roma, che tanto nel ricevere le limosine delle messe, quanto nel soddisfare agli obblighi nella celebrazione delle medesime, sia inviolabilmente, ed intieramente, osservata, e praticata la seguente istruzione sotto pena a quelli, che o in tutto, o in parte la trasgrediranno, della sospensione a divinis, se saranno preti secolari, e della privazione della voce attiva e passiva, e delle cariche, ed uffizj, se saranno regolari, ed anche d'altre pene pecuniarie, e rispettivamente corporali ad arbitrio della Santità Sua.

Illustrazione per le messe perpetue.

Si formerà un catalogo, nel quale si descriveranno distintamente tutti li obblighi di messe cantate, e piane, si perpetui, come *ad tempus*, da che provengono, si per testamento, o per donazione, o in altra forma, con li fondi, che sono stati lasciati per dote di ciaschedun obbligo, e gli altari, in cui si devono soddisfare.

Il detto catalogo doveranno esibirlo poi al signor Angelo Stantelli computista deputato da Sua Santità, che gli sarà fatto l'esibito, e gli sarà reso.

Doveranno in oltre tenere la tabella distinta di tutti detti obblighi con la espressione del nome del benefattore, e indicazione del testamento, o altro istromento, che vi sia, cioè per quali atti, e di che tempo, e ripartitamente con le sue colonnette distinte delle messe cantate, messe quotidiane, messe d'ogni mese, messe d'ogni settimana, o altri obblighi temporanei, che si sono lasciati, chi si celebrino, con l'espressione dell' altare, in cui si dovranno celebrare, etc. Qual tabella doverà esser riconosciuta, e sottoscritta da monsignor segretario della Sacra Visita Apostolica *pro tempore*, e computista deputato, e si debba tener affissa nella sagrestia in luogo patente, come dispongono le costituzioni Apostoliche, e che da essa non si possa levare, nè aggiungere partita alcuna, senza ritornare a riconoscersi, e sottoscriversi da' medesimi, e succedendo infra annum qualche lascito, si debba portare tanto il catalogo, quanto detta tabella per potersi notare.

In oltre doveranno tener due libri, uno per gli obblighi perpetui, et l' altro per le messe avventizie, come dispongono le medesime costituzioni apostoliche, e questi doveranno regolarsi nel modo, come si dirà appresso.

Il libro delle messe perpetue si doverà intavolare anno per anno, è doverà esser finito d'intavolare dentro il mese d'Ottobre di ciaschedun anno per l'anno avvenire, e nelli mesi di Novembre, e Dicembre esibirli al computista deputato da Nostro Signore, acciò riconosca, se sono ben intavolati, e li contrassegni, e faccia sottoscrivere a monsignore segretario della Sagra Visita Apostolica *pro tempore*: e li libri vecchi, in cui appariranno le celebrazioni dell' anno antecedente, si dovranno parimente esibire al medesimo dentro il mese di Gennaio susse-

guente all' anno finito, acciò si riconosca, se sia adempito a tutti gli obblighi, e non essendo adempito in qualche cosa si deduca la causa, acciò si possano pigliare quegli espedienti, che pareranno più proprj.

Il modo d' intitolare detti libri sarà il seguente; cioè

Si debba tenere un libro bislungo per le messe perpetue, nel quale in prima carta si devono descrivere partita per partita gli obblighi delle messe perpetue, che vi sono cioè:

<i>Per l' anima di Pietro N. N. una messa quotidiana bassa, e un anniversario il giorno della sua morte, che fu li . . . come in tabella numero primo.</i>	Messe cantate	Messe basse.
<i>Per l' anima di Paolo N. N. una messa bassa, come in tabella n. 2.</i>		
<i>Per lascito di Francesco N. N. una messa ogni Venerdì, come in tabella n. 3.</i>		
<i>Per lascito di Giovanni N. N. messe 50 l' anno, come in tabella n. 4.</i>		

Num. 1. N. 363.

Num. N. 12.

Num. N. 52.

Num. N. 50.

Num. 1. N. 479.

e così di altre, che potessero esservi, andar notando sotto detto rigo ultimo, e chiudere poi la somma dell' intero delle messe, che si doveranno celebrare in tutto l' anno, e il medesimo, se vi sono altri anniversarij con la medesima dichiarazione, e succedendo poi infra annum qualche altro lascito, agguingerlo, come sopra.

Si noterà poi nella carta susseguente la correlazione nella nota suddetta, giornata per giornata, cioè nel mezzo, a di primo gennaio, ed in margine dire n. 1 messa per l' anima di N. N. e se sono quattro messe quotidiane di diversi, notare sotto il medesimo giorno quattro partite distinte per l' obbligo, che vi è; e così andare seguitando, ed in quella giornata, che cade il Venerdì, Sabato, o altro giorno fisso, che vi sia qualche disposizione, aggiungere la partita in quel giorno distintamente, che in fin d' anno il numero delle messe tirato in margine verrà a corrispondere con la prima nota fatta in primo foglio del detto libro per esempio:

Addi primo Gennaio 1703 Giovedì.

Num. 1.	<i>Per l' anima di Pietro N. N.</i>
Num. 1.	<i>Per l' anima di Paolo N. N.</i>
	<i>2 detto Venerdì.</i>
Num. 1.	<i>Per l' anima di Pietro N. N.</i>
Num. 1.	<i>Per l' anima di Francesco N. N.</i>
Num. 1.	<i>Per l' anima di Giov. N. N.</i>
	<i>3 detto Sabato.</i>
Num. 1.	<i>Per l' anima di Pietro N. N.</i>

Inoltre debba ogni sacerdote, tanto cappellano fisso della messa quotidiana, quan-